

Zamość *pięknieje*

Urody naszemu miastu może pozazdrościć niejedna metropolia. Wszystko wskazuje na to, że hetmański gród będzie jeszcze piękniejszy, a to za sprawą, między innymi realizacji projektu „Konserwacja, renowacja i adaptacja na cele kultury zespołów fortyfikacji Starego Miasta w Zamościu”

Przez wiele lat fortyfikacje miasta nie były wykorzystywane w sposób prawidłowy lub w ogóle nie posiadały użytkownika, w związku z czym zamiast stać się atrakcją turystyczną z bogatą ofertą kulturalno - dydaktyczną, posiadały nieprawidłowe funkcje, najczęściej prowizoryczne, które miały się nijak do zabytkowych wnętrz, i były znacznym obciążeniem dla miasta. Realizacja Projektu pt. „Konserwacja, renowacja i adaptacja na cele kultury zespołów fortyfikacji Starego Miasta w Zamościu” daje miastu szansę na przywrócenie dawnej świetności obiektów, których głównym zadaniem w przyszłości będzie podniesienie atrakcyjności turystycznej naszego miasta.

Stan obiektów objętych projektem był bardzo zróżnicowany: od średniego, ale wymagającego wielu prac remontowych poprawiających stan techniczny, użytkowanie i estetykę, do stanu bardzo złego, a nawet awaryjnego niektórych fragmentów budowli. Większość obiektów nie była prawidłowo zabezpieczona przed wilgocią. Mury posiadały pęknięcia konstrukcyjne, niekiedy całe partie z murów odpadły z lic. W bardzo złym stanie technicznym była większość elewacji: spękane, opadające tynki, zniszczona stolarka. Wszystko to sprawiało, że o Zamościu niejednokrotnie mówiono i pisanano - „piękna ruina”. W trybie natychmiastowym należało także wykonać szereg drobnych prac remontowo - zabezpieczających.

Do najważniejszych celów Projektu należy:

- zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym wraz z jego otoczeniem

- ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki poprzez system informacji kulturalnej i turystycznej, wykorzystanie potencjału kulturowego, historycznego i turystycznego w wyniku poprawy stanu, funkcjonalności i estetyki obiektów zabytkowych

- ożywienie inwestycyjne oraz

Brama Szczepieszka po odsłonięciu elewacji budynku

wzrost atrakcyjności komercyjnej miasta

- zabezpieczenie obiektów w zabytkowych przed zagrożeniami

- promocja kultury i tradycji połączona z edukacją

Projekt, jako inwestycja z zakresu rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów budowli obronnych, a także tworzenia systemu zabezpieczeń przed kradzieżą i zniszczeniem, jest zgodny z priorytetem MF EOG Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego. Koszt całkowity projektu to ponad 8,5 mln Euro, z czego prawie 6 mln Euro zostanie pokryte ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, co stanowi 69,02% kosztów kwalifikowanych. Projekt uzyskał również dotację w ramach Programu Operacyjnego „Promesa Ministra Kultury” w wysokości 15 mln PLN. Umowa z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego na dofinansowanie projektu została podpisana w czerwcu 2007.

Nowa Brama Lubelska - mur Kurtry

Okres realizacji projektu to listopad 2007-listopad 2009.

Wszystkie obiekty i tereny fortecznych wpisane są do Rejestru Zabytków, jako zespół umocnień obronnych. Projekt zawiera bardzo duży zakres robót o zróżnicowanym charakterze i dotyczy obiektów o bardzo dużym znaczeniu historyczno - naukowym. Inwestycją objętych zostało pięć zespołów obiektów

forteicznych: Bastion VII z Nadszańcem i Bramą Lwowską Starą, Brama Lubelska Nowa, Brama Lubelska Stara z Kojcem, Brama Szczepieszka z Wartownią oraz Kazamata Bastionu I. Wszystkie rozwiązania przestrzenne, funkcjonalne, oraz detale architektoniczne, a także przyjęte materiały i technologie wykonania, zostały zawarte w projektach budowlanych i uzgodnione z Konserwatorem Zabytków. Przyjęte rozwiązania nie niszczą struktury przestrzennej obiektów zabytkowych, maksymalnie eksponują obiekty, a współczesne funkcje wprowadzane będą tak, aby nie niszczyły tkanki zabytkowej. Wszelkie prace

część robót związanych z montażem instalacji elektrycznych i sanitarnych, wykonano część posadzek, po czym w sezonie letnim przystąpiono do robót murowych i konserwatorskich. Do końca listopada 2008 roku zrealizowano prace budowlano - montażowe na łączną kwotę 12 342 754,53 zł brutto.

Projekt zakłada pełne wykorzystanie wyremontowanych i zrekonstruowanych pomieszczeń dla potrzeb obsługi turystów i mieszkańców. W remontowanych obiektach zlokalizowane zostaną m.in. Galeria Sztuk Plastycznych, kawiarnie, obiekty gastronomiczne czy wreszcie trasa turystyczna pod nazwą Muzeum Rozwoju Fortyfikacji. Nowa aranżacja przestrzeni umożliwi również wykorzystanie obiektów na cele organizacji imprez kulturalnych. Jedno z pomieszczeń zostanie zaadaptowane na galerię przedstawiającą makietę miasta - twierdzy. W remontowanych pomieszczeniach powstaną ponadto lokale dla obsługi monitoringu zespołu staromiejskiego, oraz lokale dla obsługi ruchu turystycznego np. miejsce spotkań z przewodnikami. Tereny zielone otaczające fortyfikacje będą pełniły funkcje rekreacyjne np. na spodzie zrekonstruowanej fosy wygospodarowane zostanie miejsce na stworzenie boiska.

Poprawa wyglądu oraz modernizacja obiektów zabytkowych, które stanowią przedmiot inwestycji, przyczyni się więc w znaczący sposób do wzrostu ich atrakcyjności, a poprzez to także do wzrostu ich wykorzystania i podniesienia funkcjonalności, co jest związane także z podniesieniem prestiżu i rozwojem podmiotów i instytucji użytkujących w przyszłości te obiekty. Ponadto realizacja projektu pozwoli wzmocnić funkcje kulturowe miasta i stworzy impuls do dalszych działań na rzecz rozwoju sfery obsługi kultury i turystyki.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego „Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego”

prorowadzone są pod nadzorem archeologicznym i konserwatorskim.

Prace budowlano - montażowe w ramach projektu współfinansowanego z MF EOG rozpoczęto w listopadzie 2007 roku. W pierwszych miesiącach przeprowadzono przede wszystkim roboty rozbiórkowe i demontażowe, prace ziemne i prace izolacyjne, wykonano